

Název	Fontány
Věk dětí / časová dotace	3–6 let I. 90 minut, II. 60 minut
Vzdělávací oblast	Dítě a jeho psychika – poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace Dítě a ten druhý
Rozvíjená gramotnost	ČTENÁŘSKÁ DIGITÁLNÍ MATEMATICKÁ

Cíl činnosti:

Dítě pořídí fotografie, spolupracuje, rozdělí si úkoly s ostatními, tvořivě zpracuje téma stavby.

Pomůcky:

Jednobarevná světlá látka ve tvaru kruhu, různé druhy stavebnic, drátky, různé dřevěné dílky a kostky, šátky, fotoaparát, PC, tiskárna, kartičky papíru na zapisování názvů fontán, slabé fixy, lepidlo, obruče.

Popis činnosti:

I.

V rámci pobytu venku děti procházejí místa, kde se v okolí jejich mateřské školy nachází různé fontány s léčivými prameny. V průběhu vycházky fotí objekty – fontány – samostatně nebo s dopomocí učitele a na základě asociací vymýšlejí přiléhavé názvy pro jednotlivé fontány. Učitel po návratu do mateřské školy fotografie zpracuje, vytiskne a společně s dětmi vytvoří galerii fotografií (v dostupném místě v úrovni očí dětí) doplněnou názvy fontán.

II.

Ve třídě se děti posadí do kruhu, zahřejí si dlaně a posílají dokola všem dětem vzájemné masírování zad (naladění na lázeňskou tematiku spojenou s péčí o tělo). Děti se rozdělí do skupin (3–4 děti), každá skupina si vybere obrázek z mapy, která vznikla společnou tvorbou, nebo může využít jednoduché schéma/obrys fontány. Nabízená aktivita využívá metody artefietiky, které nabízí dětem tvořivé, zážitkové a reflektivní formy práce. Domluví se, z čeho budou tvořit a jak (tvoří z dostupných materiálů, které jsou ve třídě – např. různé stavebnice, kousky látek, ruličky papíru...). Mají za úkol se spolu ve skupině domlouvat, spolupracovat a vymyslet pro svoji stavbu název. Názvy fontán, které vymyslely při vycházce, děti (předškoláci, kteří mají o podobu písmen zájem) s dopomocí učitele zapisují velkými tiskacími písmeny na kartičky papíru. Po určité době (15–20 min.) ukončíme činnost. Následuje závěrečná reflexe: Co jsi vytvořil/a a proč? Jak se ti tvořilo? Co se ti dařilo, co méně a jak sis poradil/a? Co bys změnil/a proč?

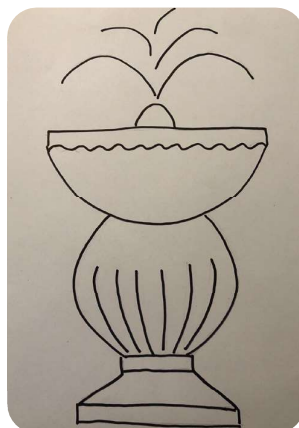

Schéma fontány – nákres.

Fotografie fontán s názvy.

Komentář z pohledu gramotností:

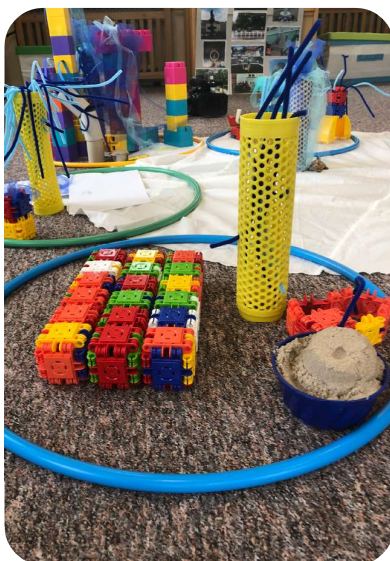
Čtenářskou gramotnost děti rozvíjejí při tvorbě fontán, kdy je nutné z obrázku či schématu vyčíst informace a zvolit strategie důležité pro stavbu (ČG-0-2-09), při vymýšlení a zapisování názvu společných děl, při vyhledávání zajímavostí o daném tématu v knihách, časopisech nebo jiných zdrojích v rámci navazujících aktivit (ČG-0-4-01).

Matematická gramotnost je rozvíjena při orientaci v rovině, konkrétně při práci s galerií fotografií, při práci s obrázkem, kdy je nutné vytřídit důležité informace (MG-0-3-01) a dále s nimi pracovat, orientovat se ve schématech (MG-0-2-11) a využívat je při řešení problémů ve spolupráci s ostatními (MG-0-1-01). Matematická gramotnost se rozvíjí také při konstruování fontán, výběru vhodného materiálu a v jeho prostorovém zpracování při stavbě fontán – dítě volí díly stavebnice a způsob stavby tak, aby byla stavba stabilní (MG-0-3-08), i při závěrečné reflexi, kdy jsou děti vedeny k srozumitelnému odpovídání na kladené otázky (MG-0-7-06).

K rozvoji **digitální gramotnosti** dochází, když děti na vycházce fotografují navštívené fontány – v běžném životě vidí, k čemu je dobré použít digitální techniku (DG-0-2-01). Děti vidí učitelku, jak postupuje při práci s digitálními technologiemi (fotoaparát, tablet, počítač, tiskárna), vidí proces od pořízení fotografií až po tisk (DG-0-1-01/05). K rozvoji gramotnosti dochází při domlouvání postupu stavby – kdo co udělá, jak si rozdělí práci (DG-0-3-03).

Hodnocení:

Hodnocení probíhá po skončení činnosti po skupinách. Za každou skupinu provádí slovní sebehodnocení jedno dítě a představuje stavbu. Tento způsob hodnocení podporuje učitelka vhodnými otevřenými otázkami (jak se jim při práci dařilo či nedařilo, co a proč apod.), na kterých si ověřuje naplnění stanovených očekávaných výstupů: Podle čeho jsi vybíral/a kamaráda/ku, s kterým/rou chceš spolupracovat? Koho sis vybral/a, a proč? Jak jste spolupracovali? Proč jste si vybrali tuto fotografii – stavbu? Co se ti podařilo nejlépe, s čím jsi nejvíce spokojený/á? Je něco, co se nedařilo? Chtěli byste něco změnit a proč? **Důkazem o učení** jsou fotografie s názvy fontán, kterým děti vymyslely přiléhavý název, a buď samy, nebo s dopomocí název napsaly. Dalším **důkazem o učení** jsou hotové stavby fontán, efektivní domluva o vytvoření skupin a ústní prezentace hotových staveb s následnou diskuzí.

Stavby dětí – fontány.

Postřehy z ověřování:

Činnost realizovala učitelka se skupinou 20 dětí ve věku od 3 do 6 let. Při činnosti spojené s vymýšlením a zapisováním názvů byly děti velmi aktivní a samostatné. Plně zde uplatnili svoje předchozí zkušenosti zvláště předškoláci. Vzniklé názvy ukazují na kreativitu dětí: Bublava (inspirováno zvukem vody), Koruna, Pampeliška, Jablko, Mističková, Ptačí, Raketa, Hrnečková.... Skupina dětí byla věkově smíšená, s několika dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Nejmladší děti (tříleté) uplatnily svoji kreativitu při volbě neobvyklého materiálu na stavbu fontán. Hledání léčivých pramenů je v této mateřské škole každoroční činnost spojená s významným lázeňským dnem Teplic.

Další doporučení:

Nabízená aktivita využívá metody artefietiky, které nabízí dětem tvořivé, zážitkové a reflektivní formy práce. Svým pojetím je velmi vhodnou činností podporující inkluzivní vzdělávání. Fotografování je možné provádět dostupnou technikou, jako je digitální fotoaparát, chytrý telefon nebo tablet. Tuto činnost zvládnou předškoláci samostatně nebo jen s malou dopomocí učitelky. Do čtecího koutku, pokud ho ve třídě MŠ má, je vhodné aktuálně doplnit knihy a další zdroje k dané tematice (v případě fontán např. Kulturní zpravodaj města).

Přestože se aktivita vzhledem k tématu „Fontány“ jeví hodně specificky, jde o princip. Děti mohou podobným způsobem vyhledávat, fotit, pojmenovávat a stavět cokoliv (např. zahrady, sochy, významné stromy apod.), co je z hlediska této aktivity v okolí jejich mateřské školy zajímavé.

Zdroje:

Všechny fotografie použité v dokumentu jsou dílem autora.

SLAVÍKOVÁ, Vladimíra, Helena HAZUKOVÁ a Jan SLAVÍK. *Výtvarné čarování. Artefietika pro předškoláky a mladší školáky.*

Praha: Albra (redakce SPL - Práce), 2010. 167 s. ISBN 978-80-7361-079-1.

Tento digitální vzdělávací materiál je součástí souboru aktivit, který vytvořil autorský tým [PPUC-MŠ-tým](#), hlavní editorka Jana Smolková. Další sdílení a úpravy aktivity jsou umožněny za podmínek licence [CC BY-SA 4.0 Mezinárodní](#), která se vztahuje na text, obrázky i přílohy této aktivity, pokud není uvedeno jinak. Na stránce www.gramotnosti.pro/epublikace najdete konkrétní postup, jak lze v souladu s podmínkami otevřené licence aktivitu upravovat či šířit. Soubor aktivit byl vytvořen v rámci projektu [Podpora práce učitelů \(PPUČ\)](#), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval [Národní pedagogický institut České republiky](#). Diskutujte a ohodnoťte aktivitu na stránce Elektronické materiály (<https://ema.rvp.cz/>) na Metodickém portálu RVP.CZ.

Gramotnosti.pro život!
Učíme v souvislostech

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

